

A beszéd tünékeny fontossága, avagy mit gondolnak a jelnyelvhasználó siketek a beszédről

Romanek Péter Zalán

MTA Nyelvtudományi Intézet Többsnyelvűségi Kutatóközpontja
romanek.peter@gmail.com

A magyarországi jelnyelvhasználó hallássérült közösség tagjainak a nyelvi szocializációja rendkívüli változatosságot mutat a szülők, tágabb család tagjai hallásállapota és nyelvismerete függvényében. Az elsőgenerációs jelnyelvhasználó hallássérültek körében jellemzően az audiatív inputra épülő hangzó beszéd használata, míg a siket szülős siket gyerekek esetében még megszűkebben véve is a vizuális inputra támaszkodó jelnyelv számíthat elsődleges nyelvnek a kommunikatív funkciók ellátásában. A felnövő siketek mentális, kognitív és érzelmi fejlődése a fenti főbb faktorok miatt eltérően alakulhatnak, ezért a beszédtevékenységhez is eltérően viszonyulnak. Siket kutatóként belső nézőpontból kísérlem meg feltárni, hogy ezek az eltérések milyen formában jelennek meg. A MTA Nyelvtudományi Intézet Többsnyelvűségi Kutatóközpontjában, a JelEsély-projektumban lebonyolított szociolingvisztikai mélyinterjúk nyomán létrejött korpusz célzott vizsgálata mellett a jelen kutatás keretében 10 jelnyelvhasználó siketet, 10 jelnyelvhasználó nagyothallót, 10 jelnyelvhasználó hallót és 10 nem jelnyelvhasználó halló embert vizsgáltunk meg a beszédtevékenységhez, a jelnyelvhez, továbbá az egyéb kommunikációs csatornához való viszonyokról. A kutatás során feltártunk a nyelvi attitűdökben jellemző eltéréseket is. Az eltérések révén válnak azok a faktorok, amelyek befolyásolják a modalitások közti váltásokat is.